

DE STRIJD AAN DE GRENZEN GAAT VERDER

*Tekst Geert Verschueren
Fotografie Centrale dienst
drugs, Petra De Weser &
Lavinia Wouters*

In 2005 werd 63 kg marihuana in beslag genomen op een vliegveld in het Kempense Balen. Op 25 juli 2007 werd op het vliegveld van Saint-Ghislain een vangst van maar liefst 27 kg cocaïne gedaan. Deze voorbeelden bewijzen dat de kleinere luchthavens van ons land steeds populairder worden bij criminele organisaties. Samen met Marc Vanhulle, commissaris op de centrale dienst drugs van de federale politie (DGJ/DJP/Drugs), tekenen we de contouren op van het beleid en brengen we de inzet van de federale politie tegen de illegale drugstrafiek in beeld.

BRUSSEL – Dankzij haar goed uitgerust verkeersnetwerk voelen drugkoeriers zich in België als een vis in het water. Een veelheid van vervoersmodi zadelen criminelen, die met hun pakje verdovende middelen op weg zijn van land van oorsprong naar land van bestemming, op met *l'embarras du choix*. Het fenomeen drugs kent geen grenzen. Vooraleer cocaïne in lijntjes op Europese tafels belandt, heeft het al een hele weg afgelegd die loopt van Zuid-Amerika over de Caraïben tot West-Afrika. De buitengrenzen zijn daarom belangrijke posten in de strijd tegen de illegale drugstrafiek. Het nationaal veiligheidsplan 2004-2007 en het EU-drugsactieplan 2005-2008 maken van controles aan de buitengrenzen van het Schengengebied dan ook één van de speerpunten van de strijd tegen drugs.

Geïntegreerde aanpak

Het terugdringen van import en export van drugs is een absolute prioriteit voor de politie- en douanediens ten op de luchthaven van Zaventem. Alle inspanningen zijn erop gericht criminele netwerken op te rollen, zoveel mogelijk drugs van de straat te houden en potentiële koeriers te ontmoedigen. Maar het drugsprobleem beperkt zich niet tot Brussels Airport. Het Schengen Gemeenschappelijk Handboek wijst nog andere officiële grensdoorlaatposten aan en voorziet in de mogelijkheid om tussen deze posten patrouilles te organiseren. De luchtvaartsector is een complex geheel. Daarom moet in de geïntegreerde aanpak van de politiediensten ook plaats zijn voor differentiatie naar de aard van de luchtvaartactiviteit. Niet alleen de reguliere passagiersvluchten

verdienen aandacht, ook de lowcost-maatschappijen mogen niet aan controle ontsnappen. De aanhoudingen van drugkoeriers op de luchthaven van Gosselies (Charleroi) illustreren dit. Na een grondige fenomeenanalyse, daarbij gesteund door de centrale dienst drugs, omschreef de luchtvaartpolitie (LPA) van Gosselies in 2005 twee topprioriteiten die in samenwerking met de referentiemagistraat van Charleroi en de drugssectie van de Federale Gerechtelijke Politie (FGP) Charleroi werden aangepakt: de strijd tegen de import en export van cocaïne en de controle van het drugtoerisme. In 2006 leidde deze strategie tot het onderscheppen van meer dan 6 kg cocaïne. Het politiebeleid mag zich echter niet blindstaren op de grotere luchthavens. België telt ongeveer honderd kleine vliegvelden. Cijfers van recente inbeslag-

Door middel van een sonar kan de vaarwegbedding en de legplaats van een risicoschip worden gescand.

... names tonen aan dat deze plaatselijke vliegvelden gebruikt worden in de illegale drugshandel. Zo werd er in 2005 onder meer 63 kg marihuana in beslag genomen op het vliegveld van Balen (nabij Turnhout) en in 2007 onderschepten politiediensten op het vliegveld van Saint-Ghislain maar liefst 27 kg cocaïne.

Profiling en partnerschap

Belgische politiediensten worden geconfronteerd met twee soorten drugstrafiek. Enerzijds is er de illegale import en export van drugs, maar anderzijds is er ook de secundaire distributie van drugs waarbij België – door haar strategische ligging – functioneert als verdeelcentrum naar andere Europese landen. De externe dreiging beperkt zich niet alleen tot het passagiersverkeer, maar treft evenzeer het vracht-, post- en koerierverkeer. De douane zoekt hoofdzakelijk in vracht, in bagage en bij post- en koerierbedrijven

naar drugs. Voor de interne dreiging, waarbij criminelen kunnen rekenen op hand- en spandiensten van werknemers, dienen de detectie en onderschepping van drugzendingen aangepast te worden. Een drugsmokkelaar die niet werd onderschept in de luchthaven kan vervolgens de trein of de ferry nemen om naar een ander land van de Europese Unie te reizen. In vaktermen heet dit de *intermodaliteit van het verkeer*. Drugshandelaars doen regelmatig beroep op internationale treinverbindingen omdat er alsmear meer en sneller treinverkeer mogelijk is, maar ook omdat een treinticket anoniem en *last minute* gekocht kan worden. Via de Eurostar worden politiediensten geconfronteerd met de problematiek van drugsexport naar het Verenigd Koninkrijk, en het wegvallen van de luchtverbinding tussen Brussel en Parijs heeft de Thalystreinen populair gemaakt bij drugkoeriers. Gesteund door de cen-

trale dienst drugs en op basis van informatie van FGP OA Airport doet de spoorwegpolitie (SPC) sectie Brussel – post Eurostar aan *profiling* van potentiële drugkoeriers. Tijdens acties wordt nagegaan of bepaalde reizigers aan dit risicoprofiel beantwoorden.

Overal in Europa worden grote zeehavens geconfronteerd met illegale drugstrafiek. Maar de grote hoeveelheden cocaïne die in zeiljachten worden aangehouden, bewijzen dat het absoluut niet volstaat om enkel de grote cargoschepen aan controles te onderwerpen. Na het ontdekken van enkele verlaten rubberboten en drugspakketten in de territoriale wateren werd in het arrondissement Veurne het West Coastal Watch-project¹ op touw gezet. Dit partnerschap tussen de lokale politie Westkust, de federale politie (FGP), scheepvaartpolitie, centrale dienst drugs), de douane en het leger heeft als doel de im- en export van drugs via de kust, de territoriale wateren of het nabije binnenland in te dijken. In 2005 werd door SPN ook het SPOIL-project (naar het Engels voor 'buit') gelanceerd voor de hele kustlijn. Om de informatie-uitwisseling tussen de marine, de douane en de scheepvaartpolitie te bevorderen, werd enkele maanden geleden nog het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK) opgericht.

links: De spoorwegpolitie sectie Brussel – post Eurostar doet aan profiling van potentiële drugkoeriers.

onder: Degelijk grensmanagement in Centraal-Azië moet de dreiging aan onze grenzen doen dalen (foto grensovergang Turkmenistan).

Internationale campagnes

“De centrale dienst drugs ondersteunt door middel van een waaier van initiatieven op nationaal en internationaal vlak de politie- en douanediensten die zich bezighouden met de detectie en de onderschepping van drugs aan de buitengrenzen van de Europese Unie (EU)”, licht Marc Vanhulle toe. In samenwerking met de Federale Politieschool wordt een

werd deze informatie initieel samengebracht. Deze gegevens worden momenteel aangeboden aan alle eerstelijnscontrolediensten in België, ongeacht de transportmodaliteit.

Naast de inspanningen op lokaal en federaal vlak, en de initiatieven op Europees niveau, worden maatregelen genomen in de landen van oorsprong en in transitlanden conform het EU-drugsactieplan. Deze

deze landen de principes van het Europese geïntegreerde grensmanagement bij te brengen, hoopt Europa op termijn de legitieme handel in de streek te bevorderen, de immigratie in goede banen te leiden en de grensoverschrijdende criminaliteit in te dijken. Speciaal voor de strijd tegen de illegale drugstrafiek werd door de Europese Commissie het Central Asia Drug Action Program (CADAP) in het leven geroepen. In het kader van een regionaal project van het United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) in Turkmenistan – ook een ex-Sovjetrepubliek – organiseerde een delegatie van de centrale dienst drugs een cursus ‘Risk Assessment, Profiling and Targeting’ voor de plaatselijke grensbewakers. Daarnaast gaat men op federaal niveau ook werkrelaties aan met de operationele partners in de bronlanden. Ten slotte moeten de Belgische autoriteiten niet alleen met de reguliere politiediensten banden smeden en onderhouden, ook allerlei externe partners moeten in hun netwerk ingeschakeld worden. Een van die partners is het International Security Assistance Force (ISAF) dat – onder auspiciën van de NAVO – de Afghaanse interim-regering ondersteunt bij het handhaven van de veiligheid in dat land. Recente cijfers tonen aan dat deze internationale campagnes geen overbodige luxe zijn. Volgens drugsexpert Brice De Ruyver van de Universiteit Gent waren Afghaanse boeren dit jaar goed voor 95% van de wereldwijde opiumproductie. De exportwaarde van deze papaver wordt op drie miljard euro geschat. Meer dan 90% van de opbrengst komt volgens de Verenigde Naties bij criminele organisaties en terroristische netwerken terecht. De handelaren hebben bovendien weinig problemen om de drugs aan de man te brengen, omdat de Afghaanse grenzen niet streng bewaakt worden. ■

“ Marc Vanhulle

De centrale dienst drugs ondersteunt op nationaal en internationaal vlak de politie- en douanediensten

specifieke module drugs uitgewerkt ten behoeve van de grenscontrolediensten. Samen met de collega's van de Directie van de politie van de verbindingswegen (DAC) wordt ook druk gespeurd naar de beste drugsdetectiemiddelen die de markt thans aanbiedt. Een andere taak van de centrale dienst drugs is het bijstaan van de controlediensten met juridisch advies. “In het bijzonder voor de luchtvaart werden al veel inspanningen geleverd”, preciseert Vanhulle. Om drugkoeriers nog beter op te sporen, werd geëvalueerd welke informatie noodzakelijk is voor de eerstelijnscontrolediensten. In samenwerking met FGP OA Airport en in het kader van de werkgroep luchthavens van de Groep Pompidou – een initiatief van de Raad van Europa –

maatregelen moeten de dreiging aan de EU-buitengrenzen in België verminderen. De verbeterde terreinkennis van deze landen moet politiediensten in staat stellen proactief op te treden. In dit kader past ook de samenwerking met de FOD Buitenlandse Zaken voor de consulaire diensten. Eén van de vele internationale projecten waaraan de centrale dienst drugs haar medewerking verleent, is het Border Management Program in Central Asia (BOMCA), een project van het United Nations Development Program (UNDP) met financiële steun van de Europese Gemeenschap. Door de implosie van de Sovjetunie zijn er in Centraal-Azië vijf nieuwe staten ontstaan. Het gebrek aan degelijk grensmanagement zorgt voor onstabiliteit in die regio. Door

¹¹ Zie Inforevue 4/2004, p. 4-7.